

Briselē, 2019. gada 17. jūnijā
(OR. en)

10221/19

COEST 139

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs: Padomes Ģenerālsēkretariāts

Datums: 2019. gada 17. jūnijs

Saņēmējs: delegācijas

Iepriekš. dok. Nr.: 10101/19

Temats: Padomes secinājumi par jauno ES stratēģiju Vidusāzijai

Pielikumā pievienoti Padomes secinājumi par jauno ES stratēģiju Vidusāzijai, kas pieņemti Ārlietu padomē 2019. gada 17. jūnijā.

Padomes secinājumi par jauno ES stratēģiju Vidusāzijai

1. Padome atzinīgi vērtē attiecību stiprināšanos starp Eiropas Savienību (ES) un Kazahstānu, Kirgizstānas Republiku, Tadžikistānu, Turkmenistānu un Uzbekistānu, kas panākta kopš pirmās ES stratēģijas Vidusāzijai pieņemšanas 2007. gadā. Pasaulē, kurai raksturīga augoša savstarpēja atkarība un savstarpēja savienotība, ES un Vidusāziju vieno spēcīgas kopīgās intereses, un to attiecības ir ciešākas nekā jebkad. Padome uzsver būtiskās iespējas, kuras ir radījusi pozitīvā dinamika Vidusāzijā attiecībā uz ES un Vidusāzijas partnerības turpināšanu.
2. Padome apstiprina Augstās pārstāves un Eiropas Komisijas kopīgo paziņojumu "ES un Vidusāzija: jaunas iespējas ciešākai partnerībai", kurš – kopā ar šiem Padomes secinājumiem – nodrošina jaunu politikas satvaru ES sadarbībai ar Vidusāzijas valstīm tuvāko gadu laikā.
3. Padome uzsver, ka ir svarīgi jauno ES stratēģiju Vidusāzijai īstenot mērķtiecīgi – šī stratēģija ir vērtīga iespēja ES un Vidusāzijai veidot stipru un noturīgu partnerību, kas nodrošinātu abpusēju labumu to iedzīvotājiem. Padome aicina Vidusāzijas valstis šajā nolūkā sadarboties ar ES.
4. Padome atzinīgi vērtē, to ka jaunajā ES stratēģijā galvenā uzmanība ir pievērsta izturētspējai, labklājībai un reģionālai sadarbībai Vidusāzijā.
5. Padome atkārtoti apstiprina savu apņemšanos noslēgt un īstenot vērienīgus, plašus un savstarpēji izdevīgus padziļinātus partnerības un sadarbības nolīgumus (PPSN) ar tām reģiona valstīm, kuras ir ieinteresētas. Šie jaunās paaudzes nolīgumi turpinās būt par pamatu ES attiecību veidošanai ar Vidusāziju. Padome atkārtoti norāda, ka ES attiecību darbības joma ir saistīta ar atsevišķu Vidusāzijas valstu gatavību veikt reformas un stiprināt demokrātiju, cilvēktiesības, tiesiskumu un tiesu varas neatkarību, kā arī modernizēt un dažādot ekonomiku, tostarp, brīvā tirgus ekonomikā atbalstot privāto sektoru – īpaši, mazos un vidējos uzņēmumus.

6. Padome atgādina par ES apņemšanos atbalstīt reģionālo sadarbību. Lai arī Vidusāzijas valstis ir tās, kuras katra savā tempā nosaka labākās struktūras un mehānismus dialoga un sadarbības veicināšanai, reģionu dialogs un ES vairākvalstu sadarbības programmas palīdzēs reģionālās sadarbības sekmēšanā Vidusāzijā.
7. Padome, atzīstot Vidusāzijas valstu būtisko lomu Afganistānas vadītu un kontrolētu miera procesu atbalstīšanā un valsts atjaunošanā un ņemot vērā ES stratēģiju attiecībā uz Afganistānu, uzsver, ka ir svarīgi turpināt sekmēt politisku un ekonomisku attiecību veidošanu starp Vidusāzijas valstīm un Afganistānu, lai kopīgi veicinātu iekļaujošu miera procesu un ilgtspējīgu attīstību. Spēcīgākai savienojamībai starp Vidusāziju, Afganistānu un Dienvidāziju ir būtiska loma miera, labklājības un stabilizēšanas sekmēšanā plašākā reģionā.
8. ES stratēģijas mērķis ir veidot neekskluzīvu partnerību ar Vidusāzijas valstīm. ES turpinās sadarboties ar starptautiskām organizācijām, jo īpaši ar Eiropas Drošības un sadarbības organizāciju (EDSO), Apvienoto Nāciju Organizāciju (ANO) un Eiropas Padomi, kā arī ar trešām valstīm attiecīgā gadījumā, ja šāda plašāka iesaiste sekmētu ES un šīs stratēģijas vispārējo mērķu īstenošanu.
9. Padome uzsver, ka turpmākai ES un Vidusāzijas sadarbībai būtu jākoncentrējas uz Vidusāzijas valstu un sabiedrības, kā arī visa reģiona suverenitātes un izturētspējas veicināšanu. Vienīgi ar ciešāku dialogu un stiprāku sadarbību ir iespējams gūt panākumus centienos sekmēt iestāžu pārskatatbildību, apkarot korupciju, veicināt iedzīvotāju drošību, cīnīties ar klimata pārmaiņām un vides degradāciju, atveseļot bijušās urāna ieguves vietas un saglabāt bioloģisko daudzveidību un ūdens resursus. ES aicina uz ciešāku sadarbību saistībā ar pārrobežu ūdens resursu pārvaldību un šajā sakarā atzinīgi vērtē Starptautiskā Arāla jūras glābšanas fonda lomu, kā arī ANO Vidusāzijas reģiona Preventīvās diplomātijas centra iniciatīvas.

10. Tiesiskuma, cilvēktiesību un pamatbrīvību – tostarp vārda un bēdrosānās brīvības – veicināšanai un aizsardzībai, pilsoniskās sabiedrības vides un cilvēktiesību aizstāvju, kā arī sieviešu un bērnu tiesību sekmēšanai un SDO pienācīga darba nodrošināšanas programmai godīgai globalizācijai ir jāturpina būt ES un Vidusāzijas attiecību centrā. ES un Vidusāzijas valstīm būtu jāturpina sekmēt un ar reālu rīcību veicināt dzimumu līdztiesību un sieviešu līdzdalību sociālajā un ekonomiskajā dzīvē.
11. Padome uzsver, ka ir svarīgi uzlabot sadarbību migrācijas un mobilitātes jautājumos – īpaši PPSN satvarā – un ka ir vajadzīgs stiprināt dialogu un veicināt pastāvīgu sadarbību pret kopīgiem sarežģījumiem drošības jomā, piemēram, vardarbīgu ekstrēmismu, radikalizāciju, terorismu, kiberdraudiem un hibrīddraudiem, masveida iznīcināšanas ieroču un to nogādes līdzekļu izplatīšanu. Padome uzsver, ka ir svarīgi apkarot radikalizācijas sociālekonomiskos pamatcēloņus. Padome mudina sadarboties krīžu pārvaldībā un drošības sektora pārvaldībā un reformā. Tā apsver turpināt sadarbību robežu pārvaldībā reģionā – tostarp Afganistānā –, kas ir ES prioritāte, lai sekmētu starpreģionālo tirdzniecību, cīnītos pret cilvēku, narkotiku un preču nelegālu tirdzniecību un pārvaldītu migrācijas plūsmas.
12. Padome uzsver, ka ES un Vidusāzijas valstīm būtu jāturpina sadarboties, lai turpinātu savu partnerību labklājības nodrošināšanā. PPSN noslēgšanai un īstenošanai – kas ietver vispusīgus noteikumus attiecībā uz tirdzniecību – un efektīvai citu esošo tirdzniecības instrumentu – piemēram, vispārējās preferenču sistēmas – izmantošanai būtu jāpaaugstina tirdzniecības un ieguldījumu plūsmas starp ES un Vidusāzijas valstīm. PPSN veicinās regulējuma konvergenci un atbilstību ES un starptautiskajiem standartiem, uzlabos savstarpēju piekļuvi tirgum un sekmēs intelektuālā īpašuma tiesību un ģeogrāfiskas izcelsmes norāžu aizsardzību. Ir svarīgi sekmēt atvērtu, stabilu, drošu un pievilcīgu klimatu uzņēmējdarbībai un ieguldījumiem Vidusāzijā – īpaši, izmantojot starpuzņēmumu dialogu. Padome turklāt uzsver, ka ir svarīgi turpināt izstrādāt pakalpojumus, modernizēt infrastruktūru, kā arī sekmēt lauksaimniecības sektoru.

13. Atzīstot Vidusāzijas stratēģisko lomu pasaules mēroga centienos sekmēt Eiropas un Āzijas savienojamību un uzsverot, ka šiem centieniem būtu jāsniedz ieguvumi reģionam, Padome cerīgi gaida sadarbības pastiprināšanos ar Vidusāzijas valstīm, lai veicinātu ilgtspējīgu, vispusīgu un noteikumus balstītu savienojamību. Ievērojot ES stratēģiju par Eiropas un Āzijas savienojamību, Padome aicina attiecīgā gadījumā izveidot partnerības ar Vidusāzijas valstīm, lai sekmētu kvalitatīvu infrastruktūru, uzlabotu ekonomisko, sociālo, fiskālo un vides ilgtspējību Vidusāzijā un sadarbībā ar to un lai nodrošinātu preču netraucētu tranzītu. Padome atbalsta centienus Vidusāzijas saiknes veidošanā ar Austrumu partnerības valstīm un Afganistānu. Padome atbalsta darbu pie paplašināta Eiropas transporta tīkla savienošanas ar tīkliem Vidusāzijā un savstarpēju interešu virzīšanas uz priekšu attiecībā uz kopīgiem enerģijas un transporta savienojamības projektiem, kuros tiek pilnībā izmantots Melnās jūras un Kaspijas jūras sasaistošais potenciāls. Lai arī pārvadājumi aizvien vairāk kļūst multimodāli un parādās jaunas iespējas esošo un topošo Eiropas un Āzijas transporta tīklu uzlabošanai, austrumu-rietumu un ziemeļu-dienvidu dzelzceļa savienojumiem varētu būt svarīga loma nākotnē. Padome uzsver vajadzību sadarboties digitālās savienojamības un e-pārvaldības jomās. Padome uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt efektīvus pasākumus, lai cīnītos ar klimata pārmaiņām saskaņā ar Parīzes nolīgumu, un atbalstīt reģiona pāreju uz mazoglekļa ekonomiku. ES būtu jāstiprina sadarbība ar Vidusāzijas valstīm atjaunojamo energoresursu enerģijas un energoefektivitātes jomā, kā arī elektroenerģijas starpsavienojumu sekmēšanā vienlīdzīgos konkurences apstākļos. Arī tiešiem personiskiem kontaktiem būs būtiska loma ES un Āzijas partnerības nostiprināšanā.

14. Padome uzsver, ka ir svarīgi turpināt atbalstīt izglītības jomu Vidusāzijā, lai sekmētu attīstību, ekonomisko diversifikāciju un pienācīgas darba iespējas un lai novērstu atstumtību un samazinātu radikalizācijas risku, kas rada vardarbīgu ekstrēmismu – cita starpā jauniešu vidū. Padome atbalsta reformas, kuru nolūks ir celt izglītības, augstākās izglītības un profesionālās izglītības un apmācības kvalitāti un veicināt sinerģijas starp izglītības sistēmām un darba tirgu, kā arī digitālo izglītību. Tā vēlreiz apstiprina savu vēlmi turpināt šajā sakarā attīstīt akadēmiskās apmaiņas programmas un atbalstīt reģionu sadarbību un mobilitāti. Padome mudina veidot sadarbību starp ES un Vidusāzijas augstākās izglītības iestādēm, kā arī veicināt studentu, akadēmisko aprindu un pētnieku apmaiņu. Būtu jāveicina sadarbība kultūras un tūrisma jomā, lai panāktu sociālus un ekonomiskus ieguvumus.
15. Lai arī vairākas Vidusāzijas valstis ir sasniegušas augstu attīstības līmeni, šajā reģionā ir nepieciešami jauni ekonomiskās izaugsmes modeļi, strukturālas reformas, ekonomiskā diversifikācija un sociālekonomiskās nevienlīdzības samazināšana, lai konsolidētu attīstības ieguvumus. Īstenojot attīstības programmu 2030. gadam, tiek nodrošinātas būtiskas iespējas, lai kopīgi panāktu ilgtspējīgu attīstību.
16. Padome uzskata, ka jaunajai ES stratēģijai Vidusāzijai būtu jākalpo kā vadlīniju dokumentam, plānojot ES palīdzību – tostarp attiecībā uz Eiropas Investīciju Bankas (EIB) ilgtspējīgiem ieguldījumiem reģionā –, un ka nākotnes sadarbībai ir jāspēj reaģēt uz jebkādiem jauniem Vidusāzijas valstu reformu posmiem. Padome uzsver, ka, plānojot turpmāko finansiālo un tehnisko sadarbību, ir jāparedz atbilstošs finansējums stratēģijas īstenošanai. Padome uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt ciešu konsekvenci un papildināmību Komisijas un dalībvalstu divpusējo un reģionālo programmu starpā, kā arī kopīgu plānošanu, lai maksimāli palielinātu ietekmi. Šajā sakarā Padome arī atzīst, ka būtiska loma reģionā ir Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības bankai.

17. Padome aicina Augsto pārstāvi turpināt stiprināt sadarbību ar Vidusāzijas valstīm saistībā ar galvenajām attiecīgajām ārpolitikas prioritātēm. Padome uzsver, ka Vidusāzija var sekmēt globālu izaicinājumu risināšanu. Sadarbībai klimata pārmaiņu jomā būtu jācenšas pilnībā un efektīvi īstenot Parīzes nolīgumu. Ievērojot kopīgu apņemšanos nodrošināt noteikumus balstītu globālo kārtību, ES un Vidusāzijas valstīm būtu ciešāk jāsadarbojas daudzpusējos forumos, tostarp ANO, EDSO un Pasaules Tirdzniecības organizācijā (PTO). Jo īpaši, ES turpinās veicināt un pienācīgi atbalstīt to, ka visas Vidusāzijas valstis pievienojas PTO.
18. Padome mudina īstenot ciešāku kopīgu pieeju starp ES iestādēm un dalībvalstīm to attiecību veidošanā ar šo reģionu. Padome atzinīgi vērtē ES delegācijas Turkmenistānā atvēršanu.
19. ES īpašajam pārstāvim Vidusāzijā būtu jāturpina darboties kā augstākā līmeņa dialoga un saziņas kanālam ar Vidusāzijas valstīm, lai palielinātu ES efektivitāti un redzamību reģionā.
20. Padome uzsver, ka ES un Vidusāzijas partnerība sniedzas pāri valdībām, un cerīgi raugās uz pilsoniskās sabiedrības iesaistīšanos visās tās dimensijās. Nākotnes attiecības ir jāveido uz plaša ieinteresēto personu loka sniegto ieguldījumu pamata, kas ietver arī parlamentāriešus, privāto sektoru, domnīcas, akadēmiskās aprindas un jauniešus.
21. Padome uzsver, ka ir vajadzīgs stiprināt ES stratēģisko komunikāciju Vidusāzijā, lai veicinātu ES, tās stratēģijas īstenošanas un reālo ieguvumu, kurus tā var dot reģionam, redzamību. Šajā sakarā Padome uzsver, ka ir svarīgi, ka neatkarīgiem plašsaziņas līdzekļiem tiek nodrošināta tāda vide, kurā nebūtu iekšēja un ārēja spiediena, un ka ES ir būtiska loma tās izveides atbalstīšanā.
22. Padome aicina Augsto pārstāvi un Eiropas Komisiju virzīt uz priekšu darbu, ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm un Vidusāzijas partnervalstīm īstenojot konkrētās prioritātes, kas noteiktas kopīgajā paziņojumā.